

## Novela č.88/2016 Sb. Zákona č. 309/2006 Sb.

Dne 31. března 2016 vyšel ve Sbírce předpisů ČR **zákon č. 88/2016 Sb.**, kterým se dosti mění zákon **č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, s účinností **od 1. května 2016**.

*Poznatky z kontrol:*

*Doposud se zjišťovalo, že činnost koordinátora BOZP na staveništi (dále jen koordinátor) vykonávají lidé různých původních profesí, bez technického vzdělání, kteří často nemají potřebné znalosti z oblasti stavebnictví, tuto činnost provádějí formálně, neodborným způsobem, vyskytují se na stavbě občas bez ohledu na potřeby BOZP a v zákoně chybí stanovená možnost sankcí ze strany inspekce práce.*

Nyní se změnila se požadavky na kvalifikaci u osoby ucházející se o osvědčení odborné způsobilosti k činnostem koordinátora, původně stačilo stejně jako u odborně způsobilých osob k zajišťování úkolů v prevenci rizik (dále OZO) střední vzdělání s maturitou, praxe v délce alespoň 3 let nebo v délce alespoň 1 roku, jestliže fyzická osoba získala vysokoškolské vzdělání v bakalářském nebo magisterském studijním programu v BOZP; za odbornou praxi se považovala doba činnosti vykonávané v oboru, ve kterém fyzická osoba bude zajišťovat úkoly v prevenci rizik nebo činnost v oblasti BOZP. Nyní bude koordinátor muset mít **střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání technického zaměření nebo vysokoškolské vzdělání technického zaměření** a **odbornou praxi vykonávanou při přípravě nebo realizaci staveb**.

Řada OZO i koordinátorů uzavírá smlouvy s příliš vysokým počtem zaměstnavatelů současně, potom nestíhají činnost řádně vykonávat, a tím péče o BOZP ztrácí na kvalitě. Od data účinnosti této novely OZO a koordinátoři budou muset vést písemně **chronologický seznam smluvních vztahů o výkonu své činnosti opatřený svým jménem a vlastnoručním podpisem a opatřit svým jménem a vlastnoručním podpisem také zpracované dokumenty související s výkonem této činnosti**.

Dalším problematickým bodem byl **plán BOZP na staveništi** (dále jen plán). Na základě ustanovení § 15 zákona č. 309/2006 Sb. má zadavatel stavby povinnost zajistit jeho zpracování a koordinátor měl zabezpečit, aby plán obsahoval, přiměřeně povaze a rozsahu stavby a místním a provozním podmínkám staveniště, údaje, informace a postupy zpracované v podrobnostech nezbytných pro zajištění bezpečné a zdraví neohrožující práce, a aby byl odsouhlasen a podepsán všemi zhotoviteli, pokud jsou v době zpracování plánu známi (§ 7 písm. c) nařízení vlády č. 591/2006 Sb.), ale nebyla jasně určena osoba, která má plán zpracovávat. Bylo tedy na rozhodnutí zadavatele stavby, koho tím pověří. Nyní novela z. č. 309/2006 Sb. **jasně určuje koordinátora jako zpracovatele plánu**.

Mění se § 9 odst. 3 písm. c) **kde firma s více než 500 zaměstnanci, zajišťuje úkoly v prevenci rizik vždy jednou nebo více odborně způsobilými osobami s přihlédnutím k výsledku vyhodnocení rizik na pracovištích tohoto zaměstnavatele**.

V odst. 4 se přidávají nová písmena - **d) o povinnosti zaměstnavatele zajistit OZO při pravidelném hodnocení stavu a úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,**

**e) zajistit součinnost v oblasti BOZP a požární ochrany OZO s ostatními zaměstnanci zaměstnavatele,** zejména se zástupci odborové organizace, s radou zaměstnanců, se zástupci pro oblast BOZP, pokud byli u zaměstnavatele zvoleni, a s OZO jiného zaměstnavatele, jehož zaměstnanci plní své úkoly na pracovišti zaměstnavatele,

**f) zajistit součinnost OZO s osobami podle § 12 a s poskytovatelem pracovnělékařských služeb,** se kterým má zaměstnavatel uzavřenou smlouvu o poskytování pracovnělékařských služeb.

V odst. 2) jsou stanoveny **předpoklady odborné způsobilosti fyzické osoby k činnostem koordinátora :**

a) **alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání technického zaměření** nebo vysokoškolské vzdělání technického zaměření,

b) **odborná praxe v délce alespoň 3 let,** jestliže fyzická osoba získala **vzdělání uvedené v písmenu a),** nebo **v délce alespoň 1 rok,** jestliže fyzická osoba **získala vysokoškolské vzdělání** stavebního zaměření; za odbornou praxi se považuje doba činnosti vykonávané při přípravě nebo realizaci staveb,

c) osvědčení o úspěšně vykonané zkoušce z odborné způsobilosti nebo periodické zkoušce a

d) osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem, bude-li vykonávat činnost koordinátora při hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem.

V odst. 4) jsou stanoveny již výše zmiňované **povinnosti pro OZO i koordinátora :**

a) vede písemně chronologický seznam smluvních vztahů o výkonu své činnosti jako odborně způsobilé fyzické osoby k zajišťování úkolů v prevenci rizik a koordinátora, který opatřuje svým jménem a vlastnoručním podpisem,

b) opatřuje zpracované dokumenty související s výkonem své činnosti, jako odborně způsobilé fyzické osoby k zajišťování úkolů v prevenci rizik a koordinátora, svým jménem a vlastnoručním podpisem a

c) oznamuje Ministerstvu práce a sociálních věcí změny údajů uváděných v evidenci odborně způsobilých fyzických osob k zajišťování úkolů v prevenci rizik a koordinátorů do 15 dnů od jejich vzniku.

V § 10a a § 10b se hovoří o povinnostech MPSV **vést evidenci** ohledně OZO a koordinátorů, o obsahu a uchování této evidence.

V § 12 se přidává nové **písm. e),** které rozšiřuje výčet osob, na které se vztahují příslušné paragrafy tohoto zákona a zákoníku práce. Kromě osob zde vyjmenovaných se vztahuje na další členy rodiny, kteří jsou zúčastněni na provozu rodinného závodu podle občanského zákoníku. Ve výčtu ustanovení, která se na tyto osoby vztahují, se přidává § 101 **odst. 5** zákoníku práce.

Mění se § 14 odst. 1, kde se zpřesňuje, kdy má být koordinátor určen a v odst. 2, že **koordinátor nemůže být nejen osoba, která odborně vede realizaci stavby, ale ani zhotovitel nebo jeho zaměstnanec.**

V odst. 3 se doplňuje, že vzájemná spolupráce koordinátorů má být vymezena **písemně** a podle odst. 4 má zadavatel stavby povinnost předat koordinátorovi veškeré podklady a informace pro jeho činnost a (nově) **zejména pro zpracování plánu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi.**

Paragraf 15 odst. 2 stanovuje **povinnost koordinátorovi zpracovávat plán BOZP**, více upřesňuje, jak má plán vypadat a uvádí se zde, že **má být při realizaci stavby aktualizován**. Zásady pro zpracování plánu a minimální **požadavky na plán by se měly objevit v nové Příloze č. 6 novely nařízení vlády č. 591/2006 Sb.** (podle informací z MPSV by tato novela měla vyjít v nejbližší době – pozn. redakce).

V § 15 se přidává nový odst. 3, podle kterého musí **zadavatelé stavby zajistit, aby do ceny za zhotovení stavby pro potřeby výběru zhotovitele byly zahrnuty náklady na splnění požadavků stanovených odstavcem 2 a náklady na zajištění BOZP na zhotovované stavbě.**

Paragraf 16 písm. a), který pojednává o povinnosti zhotovitele vůči koordinátorovi, se rozšiřuje - **zhotovitel musí koordinátora informovat** kromě technologických postupů **i o řešení rizik vznikajících při těchto postupech, včetně opatření přijatých k jejich odstranění.**

V § 18 odst. 1 písm. a) bylo uvedeno, že koordinátor je při přípravě stavby povinen v dostatečném časovém předstihu před zadáním díla zhotoviteli stavby předat zadavateli stavby přehled právních předpisů vztahujících se ke stavbě, informace o rizicích, která se mohou při realizaci stavby vyskytnout. Nyní je toto písm. upraveno, koordinátor musí v dostatečném časovém předstihu **před výběrem zhotovitelů předat zadavateli stavby plán obsahující kromě náležitostí uvedených v § 15 odst. 2 také přehled právních předpisů vztahujících se ke stavbě, informace o rizicích, které se mohou při realizaci stavby vyskytnout.**

Podle odst. 2 písm. a) bod 2. musí koordinátor upozorňovat kromě jiného **i na nedodržení plánu.**

Podle odst. 2 písm. a) bodu 3. má zadavatel stavby nově povinnost **přijmout opatření k odstranění nedostatků vytýkaných koordinátorem**, přidává se bod 4., podle kterého je koordinátor povinen bez zbytečného odkladu postupovat při výkonu své činnosti v součinnosti s **dalšími odborně způsobilými fyzickými osobami** vykonávajícími svoji působnost podle zvláštních právních předpisů.

Paragraf 20 se týká udělení akreditace fyzické nebo právnické osoby k provádění zkoušek z odborné způsobilosti, periodických zkoušek nebo zkoušek ze zvláštní odborné způsobilosti. Odst. 2 a 3 se rozšiřuje, mění se odst. 7, ze kterého vyplývá, že náklady spojené s provedením zkoušky uhradí uchazeč o vykonání zkoušky držiteli akreditace nejpozději **v den konání zkoušky před jejím zahájením.** (Dříve bylo 7 kalendářních dnů před konáním zkoušky.)

## **Přestupky :**

Mezi přestupky na úseku bezpečnosti práce (§ 17) se přidávají ty ohledně BOZP na stavbách, OZO a koordinátora, včetně pokut za ně stanovených.

### **Fyzická osoba se dopustí přestupku na úseku bezpečnosti práce tím, že :**

y) nedoručí ve stanoveném termínu oznámení o zahájení prací na stavbě splňující požadavky stanovené v § 15 odst. 1 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo neprovede bez zbytečného odkladu jeho aktualizaci,

za) nesplní některou z povinností koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi podle § 10 odst. 4 nebo § 18 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

zc) nesplní některou z povinností odborně způsobilé fyzické osoby k zajišťování úkolů v prevenci rizik podle § 10 odst. 4 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

zd) v rozporu s § 10 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vykonává činnost odborně způsobilé fyzické osoby k zajišťování úkolů v prevenci rizik nebo činnost koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi bez příslušného oprávnění,

ze) v rozporu s § 14 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci neurčí jednoho nebo více koordinátorů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi,

zf) v rozporu s § 15 odst. 2 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nezajistí zpracování plánu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi před zahájením prací nebo nezajistí jeho aktualizaci při realizaci stavby,

zg) v rozporu s § 14 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nezajistí součinnost všech zhotovitelů nebo jiné osoby s koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi po celou dobu přípravy a realizace stavby.

A doplňují se také správní delikty (§ 30) včetně pokut za ně stanovených.

### **Právnícká osoba se dopustí správního deliktu na úseku bezpečnosti práce tím, že :**

y) nedoručí ve stanoveném termínu oznámení o zahájení prací na stavbě splňující požadavky stanovené v § 15 odst. 1 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo neprovede bez zbytečného odkladu jeho aktualizaci,

za) nesplní některou z povinností koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi podle § 10 odst. 4 nebo § 18 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

zc) v rozporu s § 14 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci neurčí jednoho nebo více koordinátorů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi,

zd) v rozporu s § 15 odst. 2 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nezajistí zpracování plánu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi před zahájením prací nebo nezajistí jeho aktualizaci při realizaci stavby,

ze) v rozporu s § 14 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nezajistí součinnost všech zhotovitelů nebo jiné osoby k součinnosti s koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi po celou dobu přípravy a realizace stavby.